

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

1. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (อักษร สวัสดิ์, 2542 : 26-28)

เบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom) ได้กล่าวในทฤษฎีการเรียนรู้ (Bloom's Taxonomy) ดังนี้

ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. หลักเกณฑ์การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล (ประมวลรัษฎากร, 2555 : ออนไลน์)

2.1. เงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามความในส่วนนี้คือกำไรสุทธิซึ่งคำนวณได้จากรายได้จากกิจการ หรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีหักด้วยรายจ่ายตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี และรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าวให้มีกำหนดสิบสองเดือนเว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้จะน้อยกว่าสิบสองเดือนก็ได้ (มาตรา 65)

2.2. การคำนวณรายได้และรายจ่ายให้ใช้เกณฑ์สิทธิ์ โดยให้นำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชานั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชานั้น และให้นำรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้น แม้จะยังมิได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชานั้นมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชานั้น (มาตรา 65)

2.3. การนำผลขาดทุนประจำปีที่เกิดขึ้นในระหว่างเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไปหักออกจากกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นภายหลังระยะเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการเฉพาะที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมมีสิทธินำผลขาดทุนประจำปีที่เกิดขึ้นในระหว่างเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไปหักออกจากกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นภายหลังระยะเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลมีกำหนดเวลา

ไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นกำหนดเวลานั้นผลขาดทุนสุทธิดังกล่าวจะต้องเป็นผลขาดทุนสุทธิในส่วนที่เกินกำไรสุทธิของกิจการดังกล่าว ที่เกิดขึ้นในระหว่างเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (มาตรา 65 ตรี(12))

2.4. การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิในส่วนนี้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขตาม มาตรา 65 ทวิ เช่น

- (1) รายการที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ตรี ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย
- (2) เงินตรา ทรัพย์สิน หรือหนี้สินซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศ ที่เหลืออยู่ในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้ และให้คำนวณค่าหรือราคาของหนี้สินเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์ขาย ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้
- (3) เงินตรา ทรัพย์สิน หรือหนี้สินซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศ ที่รับมาหรือจ่ายไปในช่วงรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่า หรือราคาเป็นเงินตราไทยตามราคาตลาดในวันที่ได้รับมาหรือจ่ายไปนั้น
- (4) ราคาสินค้าคงเหลือในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณตามราคาทุนหรือราคาตลาด แล้วแต่อย่างใดจะน้อยกว่า และให้ถือราคานี้เป็นราคาสินค้าคงเหลือยกมาสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ด้วย
- (5) การคำนวณราคาทุนของสินค้าที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศนั้นเจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมิน โดยเทียบกับราคาทุนของสินค้าประเภทและชนิดเดียวกันที่ส่งเข้าไปในประเทศอื่นได้
- (6) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ จะกระทำได้อต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง แต่ถ้าได้รับชำระหนี้ในรอบระยะเวลาบัญชีใดให้นำมาคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น
- (7) ภาษีขายซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มได้รับหรือพึงได้รับ และภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีใช้ภาษีตามมาตรา 82/16 ซึ่งได้รับคืนเนื่องจากการขอคืนตามหมวด 4 ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเป็นรายได้

2.5. รายการต่อไปนี้ ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ตรี เช่น

- (1) ผลเสียหายอันอาจได้กลับคืน เนื่องจากการประกันหรือสัญญาคุ้มครองกันใดๆ หรือผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ เว้นแต่ผลขาดทุนสุทธิ ยกมาไม่เกินห้าปีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน

- (2) รายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการ โดยเฉพาะ
- (3) รายจ่ายซึ่งผู้จ่ายพิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ
- (4) รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัว การให้โดยเสน่หา

2.6. ค่ารับรองหรือค่าบริการที่จะถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวง ซึ่งจำนวนเงินค่ารับรองและค่าบริการให้นำมาหักเป็นรายจ่ายได้เท่ากับจำนวนที่ต้องจ่าย แต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 0.3 ของจำนวนเงินยอดรายได้หรือยอดขายที่ต้องนำมารวมคำนวณกำไรสุทธิก่อนหักรายจ่ายใด ในรอบระยะเวลาบัญชีหรือของจำนวนเงินทุนที่ได้รับชำระแล้วถึงวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีแล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า ทั้งนี้รายจ่ายที่จะนำมาหักได้จะต้องมีจำนวนสูงสุดไม่เกิน 10 ล้านบาท

2.7. พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 506) พ.ศ. 2553 โดยที่เป็นการสมควรยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับเงินได้ที่ได้จ่ายไปในการอบรมสัมมนาภายในประเทศ (มาตรา 3) ให้ยกเว้นภาษีเงินได้ตามส่วน 3 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละหนึ่งร้อยของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าห้องสัมมนา ค่าห้องพัก ค่าขนส่ง หรือ รายจ่ายที่ได้จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เพื่อการอบรมสัมมนาดังกล่าวเป็นเวลาสองรอบระยะเวลาบัญชีสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

2.8. เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีก่อนถึงกำหนดเวลาตามมาตรา 68 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลยื่นรายการตามแบบที่อธิบดีกำหนดพร้อมกับชำระภาษีต่ออำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ ภายในสองเดือนนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาหกเดือนนับแต่วันแรกของรอบระยะเวลาบัญชี ในกรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลให้จัดทำประมาณการกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ ซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่ได้กระทำ หรือจะได้กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น แล้วให้คำนวณและชำระภาษีจากจำนวนกึ่งหนึ่งของประมาณการกำไรสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ภาษีที่ชำระให้ถือเป็นเครดิตในการคำนวณภาษีที่ต้องชำระตามมาตรา 68 (มาตรา 67 ทวิ)

2.9. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประสงค์จะคำนวณและชำระภาษีจากกำไรสุทธิของรอบระยะเวลาหกเดือนนับแต่วันแรกของรอบระยะเวลาบัญชี จะต้องจัดให้มีการสอบทานงบแสดงสถานะทางการเงินเมื่อครบกำหนดระยะเวลาหกเดือนนับแต่วันแรกของรอบระยะเวลาบัญชี โดยให้แนบบการเงินดังกล่าวและหนังสือรับรองของผู้สอบทานงบแสดงสถานะทางการเงินพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีด้วย เว้นแต่กรณียื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่าน

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ต้องแนบบการเงินและหนังสือรับรองดังกล่าว แต่ต้องจัดทำและเก็บรักษาไว้ ณ สถานประกอบการ (มาตรา 67 ทวิ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ฉบับที่ 128)

2.10. ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนบุคคลยื่นรายการซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการคำนวณภาษี พร้อมด้วยบัญชีงบดุลบัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน บัญชีรายรับรายจ่าย หรือบัญชีรายรับก่อนหักรายจ่าย ที่มีบุคคลตามมาตรา 3 สัตต ตรวจสอบและรับรองในรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าว แล้วแต่กรณี (มาตรา 69)

2.11. แบบแสดงรายการที่ใช้

(1) แบบ ภ.ง.ด.50 ใช้สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ และกระทำการกิจการในประเทศไทย ตามมาตรา 66 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร

(2) แบบ ภ.ง.ด.51 ใช้สำหรับกรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ต้องจัดทำประมาณการกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ ตามมาตรา 67 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

2.12. การออกไปกำกับภาษีกรณีการขายสินค้าโดยการส่งออก ซึ่งผู้ประกอบการจดทะเบียนได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีสิทธิใช้ใบกำกับสินค้าหรืออินวอยซ์ ซึ่งผู้ส่งออกได้ออกเป็นปกติตามระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นใบกำกับภาษี ถ้าใบกำกับสินค้าหรืออินวอยซ์ได้ออกเป็นหน่วยเงินตราต่างประเทศ ใบกำกับภาษีในกรณีดังกล่าวจึงแสดงมูลค่าของสินค้าเป็นหน่วยเงินตราต่างประเทศได้ (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.132/2548)

2.13. ให้ลดอัตรากำหนดสำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลแห่งบัญชีอัตรากำหนดได้ท้ายหมวด 3 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร และคงจัดเก็บในอัตราดังต่อไปนี้ (พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 530) พ.ศ. 2554)

(1) ร้อยละยี่สิบสามของกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชีแรกที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555

(2) ร้อยละยี่สิบของกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับสองรอบระยะเวลาบัญชีถัดมาที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556

3. **หลักเกณฑ์การเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) สำหรับผู้ส่งออก (ประมวลรัษฎากร, 2555 : ออนไลน์)**

3.1. ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละ 0 ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการประกอบกิจการประเภทต่างๆ (มาตรา 80/1) เช่น

- (1) การส่งออกสินค้าที่มีใช้การส่งออกสินค้าซึ่งได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม
- (2) การให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักร และได้มีการใช้บริการนั้นในต่างประเทศตามประเภท หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด
- (3) กรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนนำสินค้าในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งถือเป็นการส่งออก
- (4) กรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนได้รับคำสั่งซื้อจากผู้ซื้อในต่างประเทศและผู้ประกอบการจดทะเบียนซื้อสินค้าดังกล่าวจากโรงงานผู้ผลิตหรือผู้ขายในประเทศหรือมิได้ผลิตสินค้าเอง ถือว่าผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งได้รับคำสั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นผู้ส่งออก ได้รับสิทธิเสียภาษีอัตราร้อยละ 0 โดยจะต้องมีหลักฐานที่แสดงว่าผู้ซื้อในต่างประเทศซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการจริง เช่น Performa Invoice, Purchase Order หลักฐานแสดงการชำระค่าสินค้า เช่น L/C (Letter of Credit), T/T (Telex Transfer) หลักฐานการส่งออกสินค้า เช่น B/L (Bill of Lading), AWB (Airway Bill)

3.2. ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพเป็นปกติธุระไม่ว่าจะประกอบกิจการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชนิดบุคคล หรือนิติบุคคลใดๆ หากมีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปีมีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน โดยคำนวณภาษีที่ต้องเสียจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ (มาตรา 82)

3.3. ให้ผู้ประกอบการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยคำนวณจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อในแต่ละเดือนภาษี หากภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อให้ผู้ประกอบการชำระภาษีเท่ากับส่วนต่างนั้น หากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขายให้เป็นเครดิตภาษีและให้ผู้ประกอบการนั้นมีสิทธิได้รับคืนภาษี (มาตรา 82/3)

3.4. ภาษีซื้อในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ให้นำมาหักในการคำนวณภาษี (มาตรา 82/5) เช่น

- (1) กรณีไม่มีใบกำกับภาษีหรือไม่อาจแสดงใบกำกับภาษีได้ว่ามีการชำระภาษีซื้อ
- (2) กรณีใบกำกับภาษีมีข้อความไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด
- (3) ภาษีซื้อที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกอบกิจการ

- (4) ภาษีซื้อที่เกิดจากรายจ่ายเพื่อการรับรอง
- (5) ภาษีซื้อตามใบกำกับภาษีซึ่งออกโดยผู้ที่ไม่มียกเว้นภาษีออกใบกำกับภาษี
- (6) ภาษีซื้อตามใบกำกับภาษีอย่างย่อ
- (7) ภาษีซื้อที่เกิดจากการซื้อทรัพย์สินเพื่อใช้หรือเกิดจากรายจ่ายจากกิจการประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

3.5. ใบเพิ่มหนี้ในกรณีที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนขายสินค้าหรือให้บริการ และได้นำภาษีขายไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ต่อมาหากมีการเพิ่มราคาสินค้าหรือค่าบริการอันเป็นเหตุให้ภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนดังกล่าวนำภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่เพิ่มขึ้นนั้นมารวมในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้ถือเป็นภาษีขายของตนในเดือนภาษีที่ได้ออกใบเพิ่มหนี้ (มาตรา 82/9)

3.6. ใบลดหนี้ในกรณีที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนขายสินค้าหรือให้บริการ และได้นำภาษีขายไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ต่อมาหากมีการลดราคาสินค้าหรือค่าบริการอันเป็นเหตุให้ภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการมีจำนวนลดลงไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนดังกล่าวนำภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ลดลงนั้นมาหักออกจากภาษีขายของตนในเดือนภาษีที่ได้ออกใบลดหนี้ (มาตรา 82/10)

3.7. ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนยื่นแบบแสดงรายการภาษีตามแบบที่อธิบดีกำหนด โดยให้ยื่นเป็นรายเดือนภาษีพร้อมกับชำระภาษี (ถ้ามี) ไม่ว่าจะได้ขายสินค้าหรือบริการในเดือนภาษีนั้นหรือไม่ก็ตาม การยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีสำหรับเดือนภาษีใดให้ยื่นภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป เว้นแต่อธิบดีจะกำหนดเป็นอย่างอื่น (มาตรา 83)

3.8. เครดิตภาษีที่เหลืออยู่ในแต่ละเดือนภาษี ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีสิทธินำไปชำระภาษีมูลค่าเพิ่มได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาหรือมีสิทธิขอคืนพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีของเดือนภาษีนั้น (มาตรา 84)

3.9. แบบ ภ.พ.30 ใช้สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อในแต่ละเดือนภาษี กรณีเดือนภาษีใดมีจำนวนภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ผู้ประกอบการจะได้รับคืนภาษี และสามารถใช่แบบ ภ.พ.30 นี้ เป็นคำขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (มาตรา 84)

3.10. ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนจัดทำใบกำกับภาษีและสำเนาใบกำกับภาษีสำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการทุกครั้ง และต้องจัดทำในทันทีที่ความรับผิดชอบในการเสีย

ภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น พร้อมทั้งให้ส่งมอบใบกำกับภาษีนั้นแก่ผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ ส่วนสำเนาใบกำกับภาษีให้เก็บรักษาไว้ (มาตรา 86)

3.11. กรณีใบกำกับภาษีสูญหาย ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ได้จัดทำใบกำกับภาษีหรือใบเพิ่มหนี้หรือใบลดหนี้แล้ว ต่อมาหากได้รับการร้องขอจากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการซึ่งทำใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้หรือใบลดหนี้สูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนนั้นออกใบแทนใบกำกับภาษี ใบแทนใบเพิ่มหนี้หรือใบแทนใบลดหนี้ให้กับผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการนั้น (มาตรา 86/12)

3.12. ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ รายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ รายงานสินค้าและวัตถุดิบเฉพาะผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ประกอบกิจการขายสินค้า โดยวิธีลงรายการในรายงาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และการลงรายการให้ลงภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้มาหรือจำหน่ายออกไปซึ่งสินค้าหรือบริการนั้น (มาตรา 87)

3.13. ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนเก็บและรักษารายงานใบกำกับภาษี สำเนาใบกำกับภาษี พร้อมทั้งเอกสารประกอบการลงรายงานดังกล่าว หรือเอกสารอื่นที่อธิบดีกำหนดไว้ ณ สถานที่ประกอบการที่จัดทำรายงานนั้นหรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี นับแต่วันที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีหรือวันทำรายงานแล้วแต่กรณี (มาตรา 87/3)

4. หลักเกณฑ์การเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ประมวลรัษฎากร, 2555 : ออนไลน์)

4.1. การหักภาษี ณ ที่จ่ายของผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ซึ่งมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายตามคำสั่งของอธิบดีกรมสรรพากรตามมาตรา 3 เตรศ แห่งประมวลรัษฎากร โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและอัตราที่กำหนด การคำนวณหักภาษี ณ ที่จ่ายให้คำนวณหักไว้ทุกครั้งที่ยจ่ายเงินได้พึงประเมิน เช่น การจ่ายเงินได้ประเภทเงินเดือน ค่าขนส่ง ค่าจ้าง ค่าโฆษณา และค่าเช่า เป็นต้น

4.2. ค่าบริการที่ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกซึ่งเป็นเจ้าของสินค้าจ่ายให้แก่ตัวแทนออกของ (ชิปปิ้ง) เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีตัวแทนออกของ (ชิปปิ้ง) เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทยและผู้จ่ายเงินเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ผู้จ่ายเงินมีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3.0 ของค่าบริการ (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.124/2546)

4.3. การจ่ายเงินทุกกรณีดังกล่าว ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ต้องนำส่งภาษีที่ต้องหักด้วย แบบ ภ.ง.ด.1, ภ.ง.ด.2, ภ.ง.ด.3 หรือ ภ.ง.ด.53 และนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่ายภายใน 7 วันนับแต่วันสิ้นเดือนที่จ่ายไม่ว่าจะได้หักภาษีดังกล่าวไว้แล้ว และเมื่อได้หักภาษีไว้แล้วผู้หักภาษี

จะต้องออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายจำนวน 2 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันให้แก่ผู้ถูกหักภาษีด้วย

5. หลักเกณฑ์การเสียภาษีอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2555 : ออนไลน์)

5.1. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน (พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475)

- ให้ผู้รับประเมิน ยื่นแบบพิมพ์เพื่อแจ้งรายการทรัพย์สินต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ตั้งแต่ มกราคม - กุมภาพันธ์ ของทุกปี ผู้รับประเมินผู้ใดไม่พอใจในการประเมินท่านว่าอาจยื่นคำร้องต่อคณะเทศมนตรี เพื่อขอพิจารณาการประเมินนั้นใหม่ภายใน 15 วัน ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีนำค่าภาษีไปชำระต่อพนักงานเก็บภาษีภายใน 30 วัน นับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน การชำระภาษีให้ถือว่าได้มีการชำระแล้วในวันที่พนักงานเก็บภาษีได้ลงลายมือชื่อใบเสร็จรับเงิน

- อัตราภาษีโรงเรือนและที่ดินเสียในอัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปีเป็นฐานการคำนวณโดย

(1) กรณีเป็นทรัพย์สินให้เช่า ให้ถือว่าค่าเช่าเป็นค่ารายปี

(2) กรณีเป็นทรัพย์สินให้เช่าแต่หากค่าเช่าไม่ได้เนื่องจากเจ้าของอาจดำเนินกิจการเอง หรือเหตุผลอื่น ให้ประเมินค่ารายปีโดยเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินที่ให้เช่าที่มีลักษณะขนาด พื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์คล้ายคลึงกัน

(3) ส่วนภาษีที่ดินซึ่งไม่ได้ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างจะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 7 ของค่ารายปี ซึ่งค่ารายปีสำหรับที่ดินนั้นตามกฎหมายกำหนดให้เท่ากับร้อยละ 5 ของราคาตลาดของทรัพย์สินดังกล่าว

5.2. ภาษีป้าย (พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510)

- การยื่นแบบเสียภาษีป้าย ให้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีป้ายตั้งแต่เดือน มกราคม - มีนาคม ของทุกปี และให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายชำระภาษีป้ายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน หากเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้องสามารถอุทธรณ์ต่อผู้บริหารท้องถิ่นภายใน 30 วัน

- อัตราภาษีป้ายให้เสียอัตราดังต่อไปนี้

(1) ป้ายที่มีอักษรไทยล้วน ให้คิดอัตรา 3 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

(2) ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศหรือปนกับภาพและหรือ

เครื่องหมายอื่น ให้คิดอัตรา 20 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

(3) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทย ไม่ว่าจะมิภาพหรือเครื่องหมายใดๆ หรือป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมดอยู่ได้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ ให้คิดอัตรา 40 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

(4) ถ้าหากคำนวณพื้นที่ของป้ายแล้วมีอัตราที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่าป้ายละ 200 บาทให้เสียภาษีป้ายละ 200 บาท

6. สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร (กรมศุลกากร, 2555 : ออนไลน์)

6.1. สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เช่น

- (1) ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรหรือลดลงกึ่งหนึ่ง
- (2) ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปีหรือเพิ่มเป็น 7-8 ปี
- (3) สามารถหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปาเป็น 2 เท่าเป็นระยะเวลา

10 ปีนับแต่วันที่มียรายได้

6.2. ผู้ประกอบการส่งออกที่ดีของกรมสรรพากรจะต้องเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีเงินทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.159/2550)

6.3. สิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบการส่งออกที่ดีหรือผู้ส่งออกขึ้นทะเบียนจะได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยเร็ว จากการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.30) เช่น

(1) ยื่นแบบ ภ.พ.30 ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีผู้ประกอบการส่งออกที่ดีจะได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 15 วันนับแต่วันที่ยื่นแบบ ภ.พ.30 กรณีผู้ส่งออกขึ้นทะเบียนจะได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ยื่นแบบ ภ.พ.30

(2) ยื่นแบบ ภ.พ.30 ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา กรณีผู้ประกอบการส่งออกที่ดีจะได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 45 วันนับแต่วันที่ยื่นแบบ ภ.พ.30 กรณีผู้ส่งออกขึ้นทะเบียนจะได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ยื่นแบบ ภ.พ.30

6.4. การคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 เป็นการคืนค่าภาระภาษีอากรสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้า ได้แก่ อากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมภาษีอื่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีมหาดไทย ที่ผู้นำของเข้าได้เสียหรือวางประกันไว้ขณะนำเข้าเมื่อสามารถพิสูจน์ได้ว่าได้นำวัตถุดิบนั้นไปผลิตผสม ประกอบหรือบรรจุเป็นสินค้าส่งออกแล้วก็จะได้รับการคืนอากรโดยจะคำนวณค่าภาษีอากรที่คืนให้ตามสูตรการผลิต ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องผลิตส่งออกภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้นำเข้าและต้องขอคืนเงินอากรภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ส่งของนั้นออกไป

6.5. ของที่ไม่ได้รับคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ คือ เครื่องจักร เครื่องมือ แม่พิมพ์ (Mould) เครื่องใช้ในการผลิตชนิดต่างๆ และเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิต

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมพ์ผกา เชื้อวงศ์บุญ (2545) ได้ศึกษาปัญหาการเสียภาษีของธุรกิจในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จากกลุ่มตัวอย่างโรงงานจำนวน 52 โรงงานพบปัญหาดังต่อไปนี้

1. ภาษีเงินได้นิติบุคคล พบปัญหาในด้านการตรวจนับสินค้าคงเหลือและการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายซึ่งแสดงว่าหากผู้มีหน้าที่เสียภาษี ทราบว่ารายการใดถือเป็นรายได้หรือรายการใดถือเป็นรายจ่ายอย่างถูกต้องแล้วผลของการลงรายการคือ การคำนวณภาษีที่ต้องและปัญหาในการเสียภาษีจะน้อยลง
2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่าผู้ประกอบการมีปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย พบปัญหาเกี่ยวกับการขอคืนภาษีหัก ณ ที่จ่ายที่มีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า
4. ภาษีอากรทั่วไป พบปัญหาในเรื่องของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบบ่อย การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรน้อยและล่าช้าตลอดจนเจ้าหน้าที่สรรพากรปฏิบัติงานล่าช้าและไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีได้อย่างชัดเจน

กิตยาภรณ์ หาญมงคล (2550) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อมาตรการสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ให้การลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน พบว่ามาตรการสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ภาครัฐมีให้แก่นักลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนเนื่องจากได้รับความร่วมมือและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมการลงทุน นอกจากนี้ยังพบว่าประเทศไทยมีสิทธิประโยชน์ให้แก่นักลงทุนอันได้แก่ สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้เพิ่มขึ้น สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้ สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร และภาษีมูลค่าเพิ่ม สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นอากรขาเข้า ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเครื่องจักร อุปกรณ์เครื่องมือและวัตถุดิบ นอกจากนี้ยังให้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นอากรขาออกอีกด้วย สำหรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสรรพสามิตประเทศไทยมีการยกเว้นภาษีสรรพสามิตสำหรับการนำเข้าและการผลิตในเขตปลอดอากร ซึ่งปัจจัยสิทธิประโยชน์ทางภาษีเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจต่อนักลงทุนอย่างยิ่ง

ในส่วนของปัญหาในการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้รับ พบปัญหาด้านผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการใช้สิทธิประโยชน์บางรายการ ซึ่งเกิดจากการไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์หรือการชี้แจงหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการใช้สิทธิประโยชน์จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาความไม่ยืดหยุ่นในการขอใช้สิทธิประโยชน์บางรายการทำให้เกิดความยุ่งยากและกิจการเสียประโยชน์

ชิติมา สุกศิริภิญโญ (2550) ได้ศึกษาปัญหาภาษีที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าของผู้ประกอบการในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการจำนวน 67 รายพบปัญหาเกี่ยวกับภาษีดังนี้

1. ภาษีเงินได้นิติบุคคลด้านรายได้ เกิดจากปัญหาด้านการคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยกรณีได้รับมาซึ่งเงินตราทรัพย์สินหรือหนี้สินที่มีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีมากที่สุด และรองลงมาคือการรับรู้รายได้จากการส่งออก

2. ภาษีเงินได้นิติบุคคลด้านรายจ่าย เกิดจากการคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยกรณีมีการจ่ายซึ่งทรัพย์สินหรือหนี้สินที่มีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีมากที่สุด และรองลงมาในกรณีมีรายจ่ายที่กิจการได้จ่ายไปจริงแต่ไม่สามารถพิสูจน์ผู้รับได้เนื่องจากขาดหลักฐานการรับเงินจากผู้รับ

3. ภาษีมูลค่าเพิ่มด้านภาษีขาย พบปัญหาในการลงวันที่ในรายงานภาษีขาย การคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยในการคำนวณภาษีขาย และความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

4. ภาษีมูลค่าเพิ่มด้านภาษีซื้อ พบปัญหาด้านผู้ขายสินค้าและวัตถุดิบไม่ยอมออกใบกำกับภาษีให้ หรือหากต้องออกให้จะต้องจ่ายค่าสินค้าในราคาที่สูงขึ้น

5. การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มมีความล่าช้าและเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบบ่อยมากทำให้เสียเวลา

กฤษมา ศรีสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย พบว่าผู้จัดการทั่วไปและหุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการบริหารส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจประเด็นการยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่มีความเข้าใจประเด็นการคำนวณภาษีกรณีภาษีซื้อของใบกำกับภาษีซื้ออย่างย่อไม่สามารถขอคืนได้โดยรวมแล้วผู้ประกอบการส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการยังคงไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพียงพอสั่งอาจเกิดความผิดพลาดในการยื่นแบบชำระภาษีและมีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติม